

Broj 29

**OBRAZOVANJE
NE SME DA
BUDE
PRIVILEGIJA!**

Radništvo sveta protiv rata, militarizacije i ratne ekonomije

Sedmicu za sedmicom, ratni bubnjevi i trube postaju sve glasniji i glasniji, a Evropa je u prvom redu. Dok se imperijalistička klanica u Ukrajini usijava, evropske članice NATO pozivaju na i planiraju pripreme za rat, ratnu ekonomiju, povratak vojne obaveze, raspirivanje reakcionarnog nacionalizma i ksenofobije. EU i njene članice uvećavaju svoje vojne budžete, pripremajući radništvo i i omladinu za topovsko meso da bi povećali svoj deo u preraspodeli sveta.

Izraelov genocidni rat protiv palestinskog naroda je upravo navršio šesti mesec od početka, sa hiljadama ubijene palestinske dece i staraca, sve zahvaljujući sponzorstvu SAD i drugih imperijalističkih sila na koje se oslanjaju oni koji dnevno čine masakre potpuno nekažnjeno.

U vreme pisanja ovog prvomajskog međunarodnog obraćanja, političke tenzije na međunarodnom planu su se značajno zaoštrile, preteći da se pretvore u opšti rat na Bliskom istoku.

Očiti pokušaj Netenjahuove vlade da teškoće rešava širenjem rata na čitav Bliski istok mora voditi dalje ka jačanju međunarodne mobilizacije protiv cionističke države i njenih zaštitnika.

Na pacifičkoj granici Evroazije, japanske vlasti menjaju Ustav – uz dozvolu SAD, koje su svojevremeno koje su upotrebile i dve atomske bombe da bi obezbedile poslušnost – sa ciljem da izvedu potpuno i neograničeno ponovno naoružavanje zarad suprodstavljanja rastućem kineskom ekonomskom uticaju i vojnom prisustvu u regionu, dok se budućnost Tajvana nalazi u ulozi tempirane bombe.

Kontekst svetske kapitalističke krize i rastućeg rivaliteta među kapitalističkim silama, računajući Rusiju i Kinu, koje podrivaju industrijsku i finansijsku nadmoć do sada ustanovljenih imperijalističkih država,

odnosno SAD i Evrope. Daleko od stvaranja mirne ravnoteže kao samoproklamovane pristalice multipolarnog sveta, ovo gura sile u opadanju da održavaju svoj primat kroz protekcionizam, državnu industrijsku politiku i vojni intervencionizam. Treći svetski rat nikada nije bio izvesniji kao ishod ove međukapitalističke svađe, sa namerom ili bez nje.

Dok se u ratu u Ukrajini hiljade ljudi masakrira, a milioni teraju u rasejanje ka evropskom jezgru kapitalizma, na afričkom kontinentu – Sudan i Kongo su na liniji fronta – nižeg intenziteta, ali ništa manje krvavi ratovi vode se između istih monopola koji se takmiče za prirodna bogatstva ili jevtinu radnu snagu.

Čak i u Latinskoj Americi, gde se sukobi među veliki silama ne eksplodira kroz otvorene ratove, pokazuje se u buržoaskoj podršci vojnim udarima desnih kaudilja (od kojih je poslednji poznati Milei u Argentini), koji su obično povezani sa SAD ili evropskim imperijalizmom, da bi vodili otvorene ratove protiv radništva, oduzimajući dostignuća i prava koja je kroz istoriju izborio radnički pokret, računajući pravo na samoorganizovanje i na štrajk. Samo nezavisna borba i mobilizacija radništva, na čelu mase radnih naroda, podržana jedinstvom zaposlenih i nezaposlenih može da spreči ove udare, a ne buržoaska politika levog centra poput Lule u Brazilu, pomirljiva prema fašistoidnoj vojsci, dok istovremeno donose zakone prilagođene potrebama kapitala; poput peronizma u Argentini ili kemalističke CHP u Turskoj, koji izgladnelim radnicima govore da čekaju dok Milei ili Erdogan ne zastare, sa ciljem da ih poraze na dalekim izborima 2027. ili 2028. godine. Izrael zloupotrebljava ovo ratno i militarističko okruženje da ostvari ono što naziva životnim prostorom, uspostavljajući

Veliki Izrael, idući svojim genocidnim putem protiv Palestinaca u Gazi, ubrzavajući etničko čišćenje. Iza Izraela je njegov sponzor, SAD i zapadni imperijalizam, koji, uprkos razlikama i podelama, nastavlja da ga podržava vojno i novčano.

Mi, revolucionari podržavamo pravo potlačenih da se bune na sve načine. Dan 7. oktobar bio je odgovor na izraelsku pojačanu agresivnu politiku prema palestinskom narodu u Gazi, Jerusalimu i na Zapadnoj obali koje je njegovo rukovodstvo dalo na Dogovor iz Osla i u krizi nefunkcionalnom rešenju o dve države. Proglašavamo bezuslovnu podršku ujedinjenom frontu organizacija palestinskog otpora i naglašavamo da pobjeda palestinskog naroda zavisi od pretvaranja postojećeg sukoba u revoluciju koja će ostvariti jedinstvenu, sekularnu i socijalističku Palestinu, koja je jedino moguća sa revolucionarnim talasom u regionu, koji bi ujedinio narode u borbi za Socijalističku federaciju Bliskog Istoka.

Osećanja, ogorčenje, želja za borbom protiv izraelskog zlostavljanja i genocida u Palestini mora da pomogne podizanju svesti o široj slici o drugim ne manje krvavim ratovima i očitaj opasnosti od Trećeg svetskog rata. Radništvo, proletarijat, koje pozivaju na teške žrtve zarad ratne ekonomije, kao i u međusobno klanje da bi bilo odlučeno ko će ih eksploatisati, mora da odbaci ove žrtve i objavi svoj rat ratovima kapitala i organizuje se da zbacii kapitalističku vlast nad svetom.

Istorijski, Prvi maj je Međunarodni dan radničke borbe za smanjenje radnog vremena, kao i za oslobođenje od kapitalističke eksploatacije. Praznik Prvi maj je takođe dan borbe protiv buržoaske države, koja podržava eksploataciju kapitala svim svojim silama: zakonodavstvom koje garantuje prava kapitala nad nadničarskim ropstvom, sudstvo koje štiti kapital protiv borbi koje ugrožavaju klasno tlačenje (još otkad su obesili četvoricu radničkih lidera u Čikagu) i organizacije za oružanu zaštitu koje širom

zemljine kugle vode unutrašnje ratove da bi ojačali eksploataciju protiv radničkog otpora putem štrajkova i blokada.

Najveća opasnost sa kojim se suočava radništvo, kao i čitavo čovečanstvo jeste opasnost od toga da kapitalističke vlade uvuku narod u situaciju opšteg rata, što znači - svetsku klanicu poput one u Ukrajini, Sudanu, Kongu ili Palestini. Moramo se boriti protiv toga odmah sada, suprodstavljajući se imperijalističkim vladama, izvršiocima sadašnjih ratnih radova, organizujući se na međunarodnoj proleterskoj platformi, protiv imperijalističkih ratnih platformi. To nije pitanje protivljenja ratu takozvanim pacifizmom. Mi ovome moramo suprodstaviti naš proleterski internacionalizam, nasuprot reakcionarnom nacionalističkom otrovu koji oni ubrizgavaju u radničku klasu. Mi imamo zajednički klasni interes sa drugim radnicama/radnicima širom sveta - za bolje plate, kraću radnu nedelju, zdraviji rad i život. Delimo našu duboku želju za životom u miru sa svojim sestrama i braćom širom sveta.

Izražavamo najjaču podršku borbi potlačenih naroda koji se suočavaju sa imperijalističkim nasiljem, svesni da poraz tlačiteljske države jeste udarac za imperijalistički svetski poredak i poluga za jačanje potlačenih širom sveta. Radništvo iz bogatih zemalja imaju dužnost da se organizuju u tim zemljama i podrže narode koji su žrtve potčinjavanja imperijalističke buržoazije. Ovakva politička mobilizacija danas je pre svega podrška palestinskom narodu.

Ksenofobiji, čiji je cilj podela radništva, suprodstavimo bratstvo i sestrinstvo domaćeg i pridošlog stanovništva; naša klasa je internacionalna, stotine miliona nas je prinuđeno da zbog ratova, suša, klimatskih promena i otimanja zemlje da odlaze iz sela u gradove ili da migriraju u druge zemlje preuzimajući veliki rizik. Ako domaće radništvo udruži svoju borbu sa doseljenim radništvom, onaj

drugi neće biti izgovor za smanjenje plata.

Oduprimo se ratnoj ekonomiji!

Mora biti jasno da u imperijalističkom ratu poput ukrajinskog, nema strane na koju može da se stane, da je neprijatelj u svojoj zemlji. Ovo je imperijalistički rat, maskiran sa svake strane pseudo-progresivnim i pseudo-demokratskim izgovorima. Pravi neprijatelji Rusa i Ukrajinaca jesu njihove vlade, koje su bacile desetine hiljada proletera u mašinu za meso na bojnim poljima da ubijaju i sakate jedni druge za eksploatatorske interese njihovim vladajućih klasa. Za radništvo u evropskim i američkim NATO zemljama najveći neprijatelj je njegova vlast koja šalje oružje, plaćeno od istog radništva, za ukrajinsko radništvo da prolijeva svoju krv za NATO korporacije i širenje njihovog interesa na ukrajinsku teritoriju i radničku klasu. Sa druge strane, Putin ne predstavlja antiimperijalistički pokušaj, već gleda da osigura ruskoj kapitalističkoj oligarhiji deo globalnog plena, čak pribegavajući propagandi koja napada Lenjinovu politiku i glorifikuje carističku Rusiju.

Sve kapitalističke države, sve vlasti, sa svojim unutrašnjim borbama i podelama, jesu izraz profitirajuće buržoazije koja je povezana sa velikim imperijalističkim silama, sa kapitalističkim monopolima, sa međunarodnim finansijskim sistemom, jesu sastavni deo društvenog sistema koji proizvodi rat. Iako su neke zemlje zaoštrile sukobe sa zapadnim silama, nijedna od njih ne može biti saveznica radništvu u ratu protiv rata. To se lako shvata pri pogledu na karakter odnosa koje te zemlje imaju prema svojoj radničkoj klasi, kao i prema radništvu u zemljama u svojim sferama interesa.

Naš kamp nije kamp kapitalističkih zemalja, naš kamp je kamp eksploatisanih i potlačenih naroda, radništva, međunarodnog proletarijata, jedine klase koja ima interes – a ima i snagu – da se organizuje, da zaustavi ratove koje eksploatatori vode na naš račun. Neophodno je da organizacije zauzmu stav ko-

herentan proleterskom internacionalizmu, da izlaze sa zajedničkim inicijativama. Sada je to vreme, pre nego što postane prekasno! Prošlost je važna, ali će o nama biti suđeno na osnovu naše sposobnosti da odgovorimo izazovima koji su u periodu pred nama.

Prvog maja 2024. godine, iznesimo na ulice širom sveta iste parole:

- Zaustavimo rat u Ukrajini! Neprijatelj je kod kuće!

- NE trci u naoružanju i ratnoj ekonomiji! Besplatno zdravstvo i školstvo za sve! Radi manje, radi sve!

- Zaustavimo genocid u Gazi, sloboda za Palestinu! Podržimo palestinski otpor! Zaustavimo nacionalnu, rasnu, etničku i versku opresiju svuda!

- Protiv imperijalističkih izvoza ratova u Sudanu, Kongu i bilo gde!

- Protiv zlostavljanja Kurda! Odbranimo pravo na samoopredeljenje Kurda.

- Dole reakcionarni nacionalizam i ksenofobija! Živeo radnički klasni internacionalizam!

- Za društvo bez eksploatacije i rata, za harmoniju ljudi i prirode.

- Za radničku vlast i socijalizam.

Proleter i svih zemalja, ujedinito se!

Ovaj Proglas potpisale su:

Nova leva struja za komunističku obnovu (NAR, Grčka).

Socijalistička radnička partija (Turska).

Internacionalistička revolucionarna tendencija (TIR, Italija),

Intersektorski sindikat - samoorganizovana sindikalna unija (Italija),

Radnička partija (PO, Argentina),

Organizacija komunističkih internacionalista Spartakos (OKDE Spartakos, Grčka),

18. oktobar (Čile),

Klasni tribun (Brazil),

Komitet Ujedinjenog fronta za radničku partiju (SAD),

Glas revolucije (Azerbejdžan),

Klasno oko (Italija),

Kovačnica (Urugvaj),

Crvena akcija/Crvena Inicijativa

----- LINIJE -----

ZA BORBENI STUDENTSKI POKRET!

Školarine na pojedinim fakultetima su već povećane, a neki od njih to tek razmatraju. Reč je o fakultetima koji su članovi državnih univerziteta, za koje još uvek važi da imaju nekakvu garanciju kvaliteta obrazovanja, samim tim i zvanja, što bi trebalo da garantuje mirniju budućnost, u smislu nalaženja posla, u vremenima koja svima izgledaju nesigurno.

Do ne tako davnih vremena obrazovanje mladih generacija smatrano je društvenim prioritetom, iako to u potpunosti nije baš bilo. Ipak, postojala je svest o tome da obrazovanje treba da bude dostupno svima i u dobroj meri to je bilo postignuto.

Sa početkom tranzicionih procesa i razvijanjem socijalističkih vrednosti, samo obrazovanje postalo je posebna privredna aktivnost, a zaoštavanje krize učinilo je da se do poslova sve teže dolazi, pa tako dovelo do privida da završetak fakulteta garantuje bolje pozicije na tržištu rada.

Sa tranzicijom, takođe, došla je i poplava raznih privatnih univerziteta čiji je nivo prenošenja znanja u mnogim slučajevima vrlo upitan. Država akredituje mnoge fakultete i univerzitete koji produkuju beskonačno mnogo mladih ljudi sa visokoškolskim titulama, najčešće menadžerskom, koje zapravo ne znače ništa, do njih se dolazi prostim uplaćivanjem ispita i plaćanjem školarina. Tako je do svojih akademskih zvanja došao i dobar deo današnje političke elite ove zemlje.

Već decenijama sistem visokog obrazovanja nalazi se u stanju potpune komercijalizovanosti, a sada se ispituju njegove granice. U vremenu u kome troškovi svakodnevnog života vrtoglavo rastu, kriza sistema se u životima običnih ljudi sve više odražava, a država na to reaguje prebacivan-

jem troškova izdržavanja državnih fakulteta – na studente.

Tako da, iako se od poreza, koji su takođe sve veći, izdržava država, ona tako treba da izdržava i svoje institucije. Međutim, ona bira da sve veći deo državnih sredstava ulaže u svoj aparat prisile – vojsku i policiju, kao i u sam aparat vlasti, a sve ostalo što može svaljuje nazad stanovništvu, tako i da duplo plaća za školski sistem.

Opšta komercijalizacija obrazovnog sistema, ne samo najvišeg, ali sve više i njega, jeste praktično primoravanje fakulteta, kao i određenog broja srednjih škola da se uključivanjem u privredne aktivnosti bave praktičnom eksploatacijom studenata i učenika da bi obezbedili sredstva za pojedine programe.

Država se, u skladu sa neoliberalnom ideologijom povlači od svojih obaveza. Na taj način, državne fakultete guraju u istu borbu za profit sa privatnim fakultetima, kojima je profit prvenstveni razlog osnivanja.

Sa državnim univerzitetima to ne bi smelo da bude tako. Međutim, na ovaj način, umesto da se finansira insitucije čija je osnivačica, država Srbija se pretvara u promotera svojih fakulteta ističući primere trenutne uspešnosti u nalaženju poslova ili reputacijom koju ostvaruju određeni fakulteti, zadržavajući se na površnom, reklamnom obliku podrške sektora koji je, čak i nominalno, suštinski bitan za razvoj svakog društva.

Sa druge strane, studentski pokreti su kroz veći deo XX veka bili ozbiljni društveni faktori koji su menjali ili barem uzdrmaivali čitava društva, šireću duh pobune i slobode. U ovom času u našoj zemlji takvi praktično ne postoje. Takozvani studentski parlamenti i organizacije koje ih čine samo su poligoni

za vežbanje budućih političara.

Pitanjima studentskih prava, pogotovo ekonomskih i standarda studenata, ove organizacije se ne bave. Sve studentske pobune koje su se dogodile u XXI veku u Srbiji bile su organizovane i vođene van zvaničnih studentskih organizacija, ali još uvek nisu dovele do stvaranja postojanog borbenog studentskog pokreta koji bi okupljao sve studentkinje i studente koji žele da grade solidarnije i pravednije odnose na univerzitetima, pa na taj način i u čitavom društvu.

Na pojedinim fakultetima se javljaju pobune; studentkinje i studenti, ako na vašem fakultetu deluje kao da takvih ljudi nema, onda to treba da budete vi. Vi i vaši istomišljenici, prijatelji, koleginice i kolege. Svi imamo isti interes – da talentovani mladi ljudi mogu da ostvare svoje potrebe za

znanjem i napretkom bez obzira na klasno poreklo. Država bi trebalo to obezbedi. Na neki način, to bi trebalo da joj je u interesu. Umesto toga, ona bira da upravo to oteža velikom delu svog stanovništva.

Jedini način da se to spreči jeste stvaranje jednog svesnog i aktivnog studentskog pokreta. Svesnog, jer studentkinje i studenti moraju znati da je u njihovim rukama velika moć. Rukama koje treba prethodno da se stisnu u pesnice, simbole borbe.

Obrazovanje nije roba i ne sme da bude privilegija!

Iako je veštačka inteligencija (u daljem tekstu: VI) sama po sebi neutralna, stiće se utisak da budućnost društva i uopšte civilizacije zavisi od toga koliko ozbiljno i transparentno društveno-politički sistemi pristupaju pitanju veštačke inteligencije, odnosno

IZVEŠTAJ O KAMPANJI

Kampanja protiv poskupljenja školarina “Obrazovanje ne sme da bude privilegija” vođena je na dva univerziteta tokom marta i aprila meseca 2024. godine. Nalepnice i leci su distribuirani na fakultetima u Beogradu, Kragujevcu i Jagodini.

Naš cilj je da doprinesemo stvaranju borbenog i naprednog studentskog pokreta koji će braniti interese i prava studenata i studentkinja, ali i biti društveni faktor koji će

artikulisati interese progresivne intelektualne omladine.

Posle početka naše kampanje, pokrenute su još dve inicijative koje pozdravljamo smatrajući da u ovoj fazi na ovoj temi treba da radi što više organizacija.

Dosadašnji tok akcija nas je uverio da postoji velika potreba za radom na ovom polju, što ćemo i učiniti.

VEŠTAČKA INTELIGENCIJA I RAZVOJ PROIZVODNIH SNAGA

Iako je veštačka inteligencija (u daljem tekstu: VI) sama po sebi neutralna, stiće se utisak da budućnost društva i uopšte civilizacije zavisi od toga koliko ozbiljno i transparentno društveno-politički sistemi pristupaju pitanju veštačke inteligencije, odnosno manipulaciji podacima, jačanju korporativne moći multinacionalnih i transnacionalnih kompanija pa samim tim i državnih vlada u odnosu na građane i radničku klasu. Ukoliko se upotreba veštačke inteligencije na neki način ne bude regulisala i ograničila, društveni poredak koji je u ogromnoj meri poprimio oblike orvelovskog totalitarizma dobiće na snazi, imajući još jedan novi represivni aparat koji se uveliko razvija. Kako je Marks odavno konstatovao da buržoazija pripadnike svih profesija pretvara u svoje najamnike, tako je i danas sa ljudima iz sveta nauke, pa se slobodno i otvoreno može reći da iza svakog razvoja i napretka veštačke inteligencije stoji Kapital, odnosno logika kapitala i njeni gvozdeni zakoni. Tako se umesto nasilja, prinude i prisile, osvedočenih metoda kojima se totalitarizam služio u istoriji, današnji savremeni neoliberalni kapitalizam koristi glamuroznom digitalnom mašinerijom koja nadzirući instrumentalizuje, predviđa i modifikuje ponašanje ljudi. Ogromne baze podataka, sistemi koji prate aktivnosti ljudskih bića na internetu i društvenim mrežama, algoritmi VI koji korisnicima nude različite vrste proizvoda i usluga, i analiza ostalih onlajn iskustava na osnovu neprestanog reklamiranja, sve to je omogućilo i omogućava gigantskim kompanijama da svoje prihode uvećaju ciframa koje se mere milijardama, stotinama milijardi... I ne samo to... U duhu korporativnog kapitalizma, gigantske kompanije poput Gugla, Fejzbuka i Amazona ponašaju se siledžijski ne samo prema zaposlenima, već i prema svim ostalim man-

jim firmama koje mogu lako da istisnu sa tržišta upravo koristeći se očima veštačke inteligencije pružajući tako živi primer prastare kapitalističke metafore o tome kako velika riba jede malu, i još bolje predstavlja živi primer centralizacije i koncentracije kapitala pred našim očima.

Algoritmi sve vreme prikupljaju podatke i o konkurentskim kompanijama kojima se kad za to dođe trenutak trajno onemogućava poslovanje raznim ucenama, podizanjem cena, ukidanjem benefita, svog tržišnog i reklamnog prostora, i na kraju otkupom. Pored tržišne dominacije, razgranate infrastrukture, proširenje moći kroz sve sfere javnog, društvenog i na kraju političkog delovanja, osnovni je i primarni cilj kompanija koje raspolažu visoko naprednim tehnologijama. Da bi taj siledžijski, darvinistički princip kapitalizma opstao, sofisticiran način eksploatacije radnika je sve jači, ali je na primeru Amazona pokazao pukotine kada je pre dve godine posle serije protesta predvođenim Kris Smolsom, Amazon priznao sindikat jer je 55% radnika glasalo za pridruživanje. To je bio početak jedne radničke pobune koja se uprkos tehnološkom napretku, odvijala kao u XIX veku, ali se na iznenađenje velikih medija i analitičara, završila za sada uspešno.

Sve dok se razvoj proizvodnih snaga u savremenom istorijskom trenutku bliži svom vrhuncu, nužno se javlja potreba za promenom proizvodnih odnosa. Kapitalistički način proizvodnje pored toga što je doveo do otuđenja čoveka od čoveka, otuđenja čoveka od prirode, doveo je do razornog ekološkog uništenja životne sredine i vodi ka apsolutnom uništenju čoveka, života i uopšte sveta. Vrhunac razvoja kapitalističkih proizvodnih snaga i ukidanje

njegovog destruktivnog, eksploatatorskog karaktera, osnovni je uslov za skok iz carstva nužnosti u carstvo slobode. U tom smislu, osnovni zadatak progresivnih snaga je da zaustavi rušilačku kapitalističku mašineriju i sačuva prirodu i civilizacijske tekovine od uništenja, jer je logika maksimalnog uvećanja profita dovela do totalnog iscrpljivanja prirodnih resursa u cilju stvaranja tehnokratskog društva i robotizacije čoveka. U tom smislu kapitalizam uporno pronalazi načine ka sopstvenoj restauraciji dok zatvara, nasilno gušeći sve moguće opcije ka stvaranju novog, socijalističkog društvenog sistema. Totalna automatizacija proizvodnje kao vrhunac industrijske revolucije je sve bliža i veštačka inteligencija ide ka tome da postane glavna proizvodna snaga kapitalističke ekonomije. Ali, pre nego što dođemo do pobune robota...

Prošle godine u junu, generalni direktor kompanije Amazon Web Service (AWS) Kameron Bruks u Kragujevcu je potpisao ugovor o saradnji sa Vladom Srbije kojim je najavljena namera da se u Srbiji izgradi tzv. zelena infrastruktura u saradnji sa vladom na projektima poput pametnih gradova. U okviru projekta digitalizacije Srbije, naglašeno je da je sve moguće preko klaud tehnologije i da ona otvara vrata ka daljem razvoju IKT sektora.

Amazon Web Service je gigantska kompanija koja je u prethodnim godinama agresivno regrutovala zvaničnike američke vlade dok je uspešno postala neophodna u oblastima vojno-obaveštajnih delatnosti. Ova kompanija, u svom začetku je zaposlila ogroman broj bivših vladinih službenika od kojih je većina angažovana direktno sa državnih pozicija i više od polovine iz Ministarstva odbrane SAD-a. Ostali zaposleni u AWS dolaze iz odeljenja unutrašnje bezbednosti, pravosuđa, trezora i zajednice veterana. Sve ovo govori o pokušajima ove

kompanije da se ukoreni u operacijama i delovanju same vlade kako bi imala sve veći uticaj na političke tokove, kao i povezanosti sa najrepresivnijim delom državnog aparata SAD – tajnim službama. Amazonovo poslovanje u okviru klaud tehnologije je posebno važno jer se pokazalo da sve češće angažuju visoko pozicionirane državne službenike kako bi dobili pristup državnim poslovima i kako bi lakše potisnuli svoju konkurenciju kao što su Majkrostf i Orakl.

U jeku izraelskog genocida nad Palestincima u Gazi, treba napomenuti da je izraelska vlada takođe potpisala ugovor sa AWS otvorivši četvorofazni projekat pod nazivom Nimbus za pružanje usluga u okviru javnog sektora i vojsku Izraela. Naravno, sve to pod krinkom poboljšanja usluga građanima i povećane ekonomske efikasnosti. Amazon Web Service takođe ima ugovore vredne milijardama dolara sa vladama država širom sveta kao i sa svetskim obaveštajnim agencijama kao što su Mosad, NSA, CIA, FBI, MI5, MI6... U izveštajima se navodi kako Amazon ima dogovor o hostovanju poverljivih informacija na svojoj usluzi zasnovanoj na kladu, oblaku kako bi mogli da obrađuju podatke koristeći alate za veštačku inteligenciju ovog tehnološkog giganta. Službe bezbednosti na taj način koriste visokobezbednu uslugu u oblaku kako bi došli do prednosti analitike podataka i veštačke inteligencije za poverljive sadržaje. Iako su vlade ovih zemalja sugerisale, korišćenjem veštačke inteligencije u obaveštajnom radu i pristupanju privatnosti i bezbednosti, suštinski se ne poštuju demokratski principi. Mnogi od ovih ugovora su u međuvremenu nadograđeni koje se sastoje od uključivanja i drugih kompanija kao što su Majkrosoft, Gugl, Orakl i IBM. Francuska vlada sa kojom se predsedništvo Republike Srbije nedavno sastalo je takođe podržala izgradnju novog suverenog oblaka koji će koristiti javni sektor zemlje za ruko-

vanje osjetljivim i poverljivim podacima dok će se koristiti u okvirima bezbedonosnih metoda koje odobrava vlada. Tzv. Dubbed Bleu u okviru projekta GAIA-X ima cilj da podstakne razvoj evropske industrije oblaka sposobnu da se takmiči sa američkim vodećim svetskim kompanijama.

Ovakav odnos snaga vodi ka sve većoj dominaciji uskog kruga krupne buržoazije kada se posmatra šira slika, a samim tim sve je gori položaj radničke klase širom sveta kojoj osnovni cilj mora da bude ujedinjenje. Mi na ovim prostorima, pre svega treba da radimo na prevazilaženju nacionalizama koji nas sputavaju ka ostvarivanju zajednice zasnovane na slobodarskim

vrednostima. Samo ujedinjeni ljudi sa jasnom idejom mogu da uspostave sistem zasnovan na humanističkim vrednostima. Dok god mi kao ljudi, kao ujedinjeni radnici ne shvatimo da je stvaranje humanog društva naš osnovni i jedini zadatak, ni pobuna robota, ni socijalistička revolucija nije moguća.

GOVOR KARLA MARKSA

NA PROSLAVI JUBILEJA NARODNIH NOVINA (Peoples paper)

1856. godine (odlomak)

Sa jedne strane, zaživele su industrijske i naučne snage kakve nijedna epoha ljudske istorije do sada nije ni očekivala. Sa druge strane, postoje simptomi truljenja koje daleko prevazilazi strahote pozne faze Rimskog carstva.

U našim danima, sve se čini bremenito sopstvenim protivrečnostima. Mašine, nastale uz pomoć divne moći da se skрати i oplodi ljudski rad, mi održavamo gladujući i sagovajući u poslu. Novostvoreni izvori bogatstva, uz pomoć neke čudne čarolije, pretvorili su se u izvor želja. Pobjede umešnosti deluju potkupljeno gubitkom karaktera.

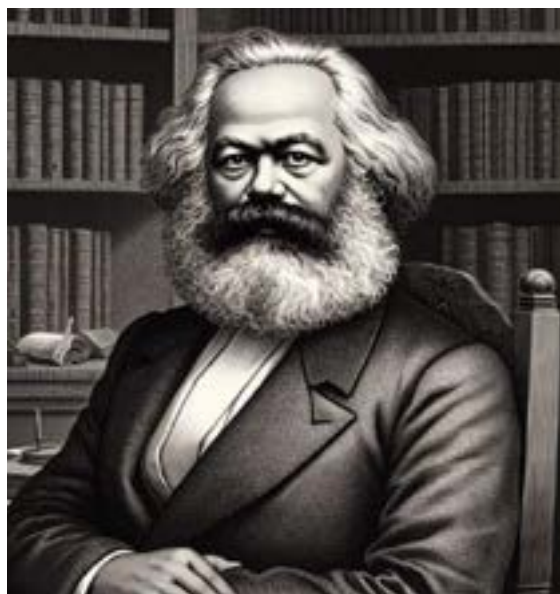
Tokom puta kojim čovečanstvo ovladava prirodom, ljudi deluju porobljeno od strane drugih ljudi na svoju sramotu. Čak i život čiste nauke izgleda nemoćno da zasija osim na tamnoj podlozi neznanja. Sva naša inventivnost i napredak izgledaju kao rezultat u obdarivanju materijalnih sila intelektualnim životom i zatupljenju ljudskog života u materijalnu silu.

Antagonizam između savremene industrije i nauke, sa jedne strane, i savremene bede i razbijenosti sa druge strane; taj antagonizam između proizvodnih snaga i društvenih odnosa naše epohe je činjenica, opipljiva, sveprožimajuća i neosporna. Neki možda nariču nad time; drugi možda žele da se reše modernih veština, u pokušaju da se reše modernih sukoba. Ili možda očekuju da poziv ka napretku u industriji želi da bude upotpunjen pozivom ka nazatku u politici. Što se nas tiče, mi ne grešimo oko oblika prepredenog duha koji dalje obeležava sve te protivrečnosti. Mi znamo da ukoliko novostvorene društvene sile žele da rade

zadovoljavajuće, one samo treba da budu osvojene od novostvorenih ljudi – a to su radni ljudi.

Oni su takođe izum savremenog doba kao što je tehnologija sama. Znaci zbunjenosti srednjeg sloja, kao i aristokratije, tih jadnih proroka nazatka, nama pokazuju ka našem hrabrom drugu Robinu Gudfelou (Robin Goodfellow), staroj krtici koja radi u zemlji tako brzo, tom vrednom pioniru – revoluciji.

*Napomena: Robin Goodfellow je biće iz britanske mitologije. Samo njegovo ime ukazuje na dobrotu koja je suprostavljena srednjevekovnoj surovosti. Smatralo se da pomaže radnim ljudima, a često je prikazivan sa metlom jer se smatralo da je on taj koji čisti zemlje

-----KLASNA BORBA-----

ZASTAVA JE PALA

Početak marta meseca prodati su ostaci ostataka fabrike automobila Zastava Kragujevac. Nekada najveća jugoslovenska fabrika (Zavodi Crvena Zastava), koja je na vrhuncu uspeha zapošljavala više od 30 hiljada ljudi u svakoj od jugoslovenskih republika, tokom ratnih i tranzicionih vremena pljačkana je i čerupana nemilosrdno, pre svega od države, svojih rukovodilaca, ali i svih drugih koji su bili u prilici.

Zato je svaki mogući antiradnički i antiekonomske eksperiment morao da se odnosi i na Zastavu: takozvano dekomponovanje, akcije, zakupi, prodaja... Zastava je više od 30 godina sistematski uništavana na svim nivoima.

I posle toliko vremena, ostalo je nešto da se proda; naravno, nije iznenađenje što je na čelu firme-kupca jedan od bivših direktora Zastavine Energetike. Prodaja se smatra stečajnom, pri čemu treba reći da je poslednji automobil proizveden u Zastavi pre više od deset godina a da je celokupna linija za proizvodnju jednostavno uništena.

Fabrika u međuvremenu nije radila. Niko na nju nije računao. Nije imala zaposlenih. No, preostalu imovinu su privilegovani skrivali od očiju javnosti i evo sada došli do nje ispod svake pristojne cene.

Zastava je lice grabeža i sistematskog uništavanja onoga što su generacije stvarale. Nužda će nas naterati da sve stvaramo od početka.

Protiv buržujke pljačke!

SLUČAJ KOJI JE POVEZAN SA DALJOM PLJAČKOM I OTUĐIVANJEM ONOGA ŠTO JE NEKADA BILO OPŠTE DOBRO

Naime, radi se o zgradi u okviru starog industrijskog kompleksa, poznatoj pod nazivom Zastavino podrumče, i koja je pod navodnom zaštitom države kao objekat sa statusom kulturnog dobra Srbije.

Po zakonima ove zemlje, pravo preče kupovine zgrade sa ovim statusom ima Republički Zavod za zaštitu spomenika, ali je mimo toga objekat prodat kragujevačkim privatnim kompanijama, skupa sa ostatkom Zastava vozila.

Ovo je samo jedan u nizu primera da sadašnja vlast i njeni koalicioni partneri, koji vole da pričaju o tradiciji i istoriji, kada se suoče sa interesom kapitala – odustaju i

od tradicije i od istorije bez imalo skrupula. Takođe, da je reč o sprezi i kapitala i vlasti, govori i opšte mišljenje o tome da Zavod za zaštitu spomenika neće uložiti prigovor na ovu prodaju, jer bi taj prigovor prodaju sprečio. Da li to znači da je u ovu biznis-operaciju uključena i provizija za nekoga iz državne institucije koja bi trebalo da štiti ovu zgradu?

Neka nas ništa ne čudi – kakva država, takva i zaštita.

Sećanje Kragujevca i Kragujevčana na značaj Zastave u razvoju grada ne može uništiti bahatost moćnika.

CINIČNI OMAŽ KOLABORACIONISTIČKOM APARATU TERORA

MUP Republike Srbije, između ostalih delatnosti, obavlja i izdavačku i propagandnu delatnost. Štampaju knjige, postere, kalendare, brošure i prisutni su na sajmovima knjiga u najvećoj i najposećenijoj hali tokom održavanja te manifestacije.

Tako je MUP RS izdao kalendar za tekuću 2024. godinu u kome su objavljene fotografije pripadnika kolaboracionističkih policijskih i žandarmerijskih snaga Beograda koji su civile nepodobne političke ili nacionalne pripadnosti zatvarali u logore, mučili, ubijali i na svaki način ne samo pomagali nacistima u njihovim zločinima, već često dopunjavali njihov teror svojom mržnjom prema slobodi i borbi za slobodu.

Što je najgore od svega, fotografija kvislinga odabrana je za ilustraciju meseca oktobra, meseca u kome su počinjeni strahoviti zločini protiv civila u Srbiji, a u kojima su pripadnici tih snaga aktivno učestvovali i doprinosili. Takođe, to je mesec u kome su jedinice NOV i Crvene armije oslobodile Beograd od ove "policije" i njenih gazda. To je svejevrna i vrlo jasna poruka o istorijskim vrednostima loše saktivena iza ideološke "nepristrasnosti".

U klasnom društvu, suštinska uloga policije je održavanje postojećeg poretka. U uslovima produbljivanja sistemske krize, to postaje sve očiglednije.

Obični ljudi i nasilje sa kojim se oni suočavaju, sve veći kaos u saobraćaju, redovi za izdavanje dokumenata govore nam da najveći broj policajaca u Srbiji ništa ne znači kada se radi o problemima sa kojima se u svakodnevnom životu suočavamo svi mi. Sa druge strane, sve teže naoružanje, sve veći broj pripadnika i preveliki broj povezanih sa organizovanim kriminalom na svim nivoima u toj instituciji govore nam da bi po elementarnoj logici stvari trebalo da budu obrnute.

Nas ne iznenađuje ta protivrečnost, jer nam je jasna uloga te reakcionarne institucije koja ne postupa ni po kakvoj pravdi, već po narednjima. Otkako su, kao rezultat procesa razvoja kontrarevolucionarnih, šovinističkih politika usvojenih od strane vladajućih klasa, partizani i period posleratnog perioda postali su najsporniji period istorije o kome se gomilaju svakodnevnice laži.

Sa druge strane, pripadnici ovih formacija u procesu obrazovanja bivaju indoktrinirani šovinističkim idejama. Zato ne iznenađuje što u državnom aparatu nije ništa sporno. MUP RS izdao je saopštenje, a njegove izvode preneli su i na sajtu Vlade RS u kome se sa punom svešću govori o tome da su pomenute formacije formirane od okupatorskih snaga, ali u tome ne vide ništa sporno. Kažu da su samo želeli da ilustruju IZGLED „srpske“ policije tog vremena. Ilustrovali su oni mnogo više od toga i mi to ne osuđujemo, drago nam je da se pokazuju prava lica.

Dosadašnji razvoj borbe protiv istine o Drugom svetskom ratu i NOB podrazumevao je potpunu političku rehabilitaciju kvislinga, računajući Nedića i Ljotića, a ovo je samo jedna od mnogih slika u tom mozaiku.

Građanke i građani Srbije – dobro pogledajte ove slike. One su tu da nastave dalji proces

isterivanja svega što liči na ravnopravnost i borbu za slobodu. To je država u kojoj živimo i koju izdržavamo svojim radom; nju i njenju elitu. Interes nas, običnih građanki i građana je suprodstavljen naoružanim i oklopljenim

obožavaocima zlikovaca. Naša prirodna mesta su na suprotnoj strani barikada od sledbenika Nedićeve i Hitlerove žandarmerije.

Osmomartovski marš ove godine održan je u Zagrebu i Beogradu, i na njima su uzeli učešće članice i članovi Crvene akcije i Crvene inicijative. Ovo je naš izbor fotografija. Samo borbeno i prkosno!

PRIGODNO OSMOMARTOVSKO ŠTIVO

Nije potrebno ništa dodavati riječima jugoslavenskog partizana Mirka Tepavca iz njegove autobiografije “Moj Drugi svetski rat i mir”.

“U ratu sam naučio da poštujem žene. Video sam mnogo muškaraca junaka, ali i kukavica. Nikad u partizankama nisam video ženu - kukavicu.

Muškarci moraju da idu u rat. Žene ne moraju. Njih nisu terali u partizane, njih su terali iz partizana! Muškarac je dobrovoljac u partizanima i onda kada se odazvao tek na peti poziv. Žene dobrovoljce odbijaju i kada deset puta mole da ih prime. Znam devojke koje su najzad primljene u partizanske redove tek kada su - prateći kolonu u kojoj su njihovi momci, ili braća - toliko odmakle od svog sela da se više nisu mogle vratiti kućama.

Muškarac i u ratu ima odmora. Žena borac i kad je odmor ima posla da opere svoj i tuđi veš, da se postara za svoju urednost, da s mukom nađe neko usamljeno mesto i da zbog toga bude sumnjiva da je nestala nekim “drugim poslom”. Muškarac se hvali posle rata kako je imao uspeha kod više žena, žene kriju i da su nekog, jedinog, nekazano i neuzvraćeno volele. Muškarci, ratnici, pobednici, steknu preporuku za povoljne ženidbe. Ratnice, pobednice, mnoge, nikad ne nađu muževe... Posle rata, često, ni svoje ratne drugove.

Ne pamtim da je bilo kada partizanka dezertirala, ili dopustila da bude zarobljena, jer strašno je bilo ono što čeka zarobljenog partizana. Strašnije je samo ono što čeka zarobljenu partizanku.

Žene-bolničarke su u najstrašnijim časovima ovoga rata bodrile svoje drugove partizane, da samo još malo izdrže, da ne malaksaju. Izdržale su i napor, glad i strah bez očajavanja, psovki i kletvi, od kojih nisu mogli da se uzdrže njihovi drugovi. I uz sve to su se još divile njihovom junaštvu!

Mnogi od nas ne bi danas bili živi da su partizanski bolničari bili samo muškarci. Ja sigurno ne bih, mada danas ne mogu pouzdano da se setim ni njenog imena...”

CRNA LISTA

Prateći zvanične medije u Srbiji (RTS, B92, N1, Nova, Novosti..) od početka godine do trenutka objavljivanja ovog teksta, prikupili smo podatke koji pokazuju koliko su uslovi rada sa kojima se suočavamo sve lošiji dok država i njene odgovorne institucije ne pokazuju bilo koju vrstu brige, a ni neophodne zaštite. Zakonodavni sistem je uvek na strani poslodavca i bez odgovarajućih mera kojim bi se zaštitili radnici. Bez obzira na to svakim danom svedočimo i stalnom kršenja zakona od strane poslodavaca, neadekvatnim uslovima rada, zapošljavanju na crno bez socijalne i zdravstvene zaštite, niskim cenama rada i raznim ucenama kojima je većina radnika u borbi za goli život prinuđena da pristane na eksploataciju.

Koliko je situacija na tržištu rada katastrofalna govore podaci da je od početka godine do 1. maja:

lakše povređeno - 203 radnika

teže povređeno - 19 radnika

stradalo - 3 radnika

Situacija je takva da zahteva hitnu reakciju nadležnih institucija i sankcionisanje odgovornih, iako bilo kakvi odgovori i odgovornosti uporno izostaju.

-----DRUGARICE I DRUGOVI-----

DOBILI SU ZAKON, IZGUBILI OMLADINU

Zakon o uspostavljanju privatnih univerziteta usvojen je sa 159 glasova iz redova poslanika Nove demokratije i jednog poslanika iz neonacističke partije “Spartanci”. Protiv je glasalo 129 poslanika, a 11 je bilo uzdržano. Jedini društveni i politički saveznici vlade su neonacisti, što je ukazuje na reakcionarnu prirodu ne samo novog zakona, nego ukupne politike koju podržavaju capital i EU u Grčkoj.

Borbeni studentski pokret je taj zakon o osnivanju privatnih univerziteta bacio u đubre iako je usvojen u parlamentu. Pulsirajuća reka mladosti od oko 30 hiljada članica i članova, poplavila je centar Atine, dok se glasalo u parlamentu. Oko dve stotine studentskih organizacija iz čitave Grčke pozvalo je na protest, pokazujući da dva meseca nakon poziva na mobilizaciju, borbeni puls glasno kuca.

Policijski naponi da razbiju demonstracije, napadajući demonstrante na trgu Sintagma suzavcem i pendrecima, bili su neuspešni. Studenti su uspeali da se regrupišu ispred parlamenta. Zasedanje skupštine je bilo u toku. Uveče, dogodile su se još jedne masovne demonstracije, sastavljene od studentskog i feminističkog pokreta.

Hiljade studenata je došlo u Atinu sa univerziteta širom zemlje. Ako je vlada Nove demokratije uspeala u nečemu, to je oživljavanje studentskog pokreta i izazivanje odgovora “NE” od strane šire javnosti po pitanju privatnih univerziteta i tržišnog obrazovanja.

Površno gledano, “bitka” za usvajanje ili odbacivanje zakona izgleda izgubljeno. Jedan od glavnih zahteva novog pokreta

nije prošao, ali “rat” još uvek nije odlučan, a pobeda Vlade može biti opisana samo kao Pirova. Pokret na univerzitetima, dakle, za početak je uspeo da izoluje Novu demokratiju, razbijajući jedinstvo buržoaskih političkih snaga, kao i pobeda nad ključnim argumentom vlasti. Iako, sa tačke gledišta antikapitalističke levice, ne sme biti iluzija da će biti u stanju da promene loše stanje stvari, politički pritisak koji je Pokret izvršio i podela u buržoaskom kampu jesu kvalitativni elementi koji ne smeju biti potcenjeni. Naročito kada ta “pukotina” u obrazovnom sektoru ostaje otvorena.

Zakon je možda usvojen u parlamentu, ali izgleda da nije usvojen u društvu. Udarac koji je nanela studentska borba slabi – iako samo delimično – taj neprestani napor da se podrije javno obrazovanje u korist privatnog. Aktivna mobilizacija i učešće društvenih grupa van univerziteta mogao bi biti veći (ako su slični ciljevi postavljeni od strane svih snaga levice) ali bez obzira na to, veliki blok društvenih snaga je stvoren, blok koji se protivi privatizaciji obrazovanja i društvenih dobara. Taj blok može da da odlučujući doprinos u sledećoj fazi borbe.

Vlast nema nameru da “pobedu” preimenuje u “Poraz”. Moguće razočarenje koje aktivisti –od kojih su mnogi po prvi put učestvovali u ovako širokom pokretu – mogu da osele zbog usvajanja zakona je prirodna posledica. U svakom slučaju to da li društveni pokret “pobeđuje” ili ne, ne određuje “prva ruka” niti je određeno samo time šta se dešava u parlamentu, naročito kada su u pitanju tako zaoštrene okolnosti. Borbe uvek ostavljaju posledice, svesno ili nesvesno, i to je utisnuto u kolektivno nasleđe. Nakon svega, nema borbe i nema pokreta koji je imao/la

isključivo uzlaznu putanju razvoja, niti da je ostvario/la samo pobjede. Veličanstvene mobilizacije nisu "očajnički pokušaji" da se odbaci zakon bez dubine i kontinuiteta, nego počeci još obimnije borbe za odbranu javnog obrazovanja i protivljenje svim pokušajima da se privatizuje/komercijalizuje obrazovanje i da se razbije politikom vlade, kapitala i EU.

Vlada i mediji smatraju mlade za „otpisanu generaciju“ i „neangažovane“ na TikToku i Instagramu, nesposobne da se angažuju po širim društvenim pitanjima. Ipak se ispostavilo da je obratno. Omladina ima društveni kriterijum i svest, te nisu spremni da pasivno prihvate obezvređivanje njihove budućnosti i njihovih šansi za posao. Nisu samo, ispostavlja se, na strani buržujskih moćnika „uzdrmani“. Neke organizacije unutar studentskog pokreta takođe su delovale iznenađeno. U prvoj fazi, važnu ulogu je odigrala činjenica da je politika buržoaskih snaga poražena na univerzitetskim skupovima, uspehom da se objasni studentima šta je zaista u pitanju kada je reč o osnivanju privatnih univerziteta. Istovremeno, studentska borba mora da bude povezana sa borbama poljoprivrednika i radničkom borbom. Na političkom nivou, odlučujući element je bio taj što se privatizacija društvenih dobara pokazala kao globalni problem koji nije ograničen samo na obrazovanje, nego i na oblasti kao što su javni prevoz ili zdravstvo. Dublja politizacija omladinskih pokreta je neophodni cilj. Životi mladih ljudi su se drastično promenili, sa siromaštvom koje mnoge od njih tera na nestalne, nadničarske poslove da bi preživeli. Treba nam bolji politički fokus koji može da ubedi mlade ljude da se stvari mogu i hoće realno promeniti kroz današnje pobjede koje mogu da osiguraju bolji životni standard. Sve što je nabrojano, ne može da se dogodi ako ne pronađemo nove načine borbe i nove struk-

ture unutar pokreta koje mogu da se oslobode od birokratije.

Politički prelog o tome kako to može da se obistini postoji. Kolektivno je formulisan – uprkos protivrečnostima – unutar pokreta i igra glavnu ulogu. To je onaj predlog koji otpočetka zagovara neophodnost zaoštavanja, produbljivanja i ujedinjenja borbi studenata i prosvetnih radnika. Politički predlog antikapitalističke levice unutar studentskog pokreta i šire, odlučno je podržan od „armije“ aktivista koji su ušli u pokret sa idejom da produže antisistemsku borbu, za masovne skupove i oživljavanja aktivnog učešća u borbi. Tako su onlajn ispiti blokirani, rektorat Atinskog nacionalnog univerziteta je pretvoren u centar borbe u danima kada je usvajan zakon, tamo je bila zajednička Studentska koordinacija, a bilo je i zajedničkih studentsko-radničkih protesta. Možda navedene akcije nisu bile podržane od svih političkih snaga u pokretu. Bez obzira na to pokret je „živi organizam“ koji odbija i prihvata različite linije u zavisnosti od faze i perioda. U svetlu novog i složenijeg ciklusa koji se otvara u obrazovnom sektoru, „bitka“ za hegemoniju biće odlučena u samoj mobilizaciji. Sledećih sedmica, novi talas plenuma je planiran, kao oružje u borbi kojega se neće odreći samo zato što je vlast progurala zakon. Borba se nastavlja.

(NAP για την κομμουνιστική απελευθέρωση)

NAR: BORBA ZA ODBRANU JAVNOG KARAKTERA OBRAZOVANJA TREBA DA BUDE UKLJUČENA U BORBU PROTIV KAPITALIZMA

Vlada Nove demokratije promoviše širi obrazovni plan za restrukturiranje obrazovnog sistema u reakcionarnom i nepopularnom pravcu. Na taj način potkopavaju se obrazovna i društvena prava omladine i velikog dela društva u ime ekonomske konkurentnosti i profitabilnosti kapitala. To je veliki obrazovni program koji se proteže kroz sve nivoe obrazovanja. Dakle, to što imamo nisu pojedinačne „reformске“ intervencije, nego sveopšti pokušaj da se transformiše na reakcionarni način suština javnog školstva i univerziteta. Sa ove tačke gledišta, odgovori onih koji se bore za javni karakter obrazovanja i njegov emancipatorski sadržaj u pravcu socijalističke obnove i komunističke perspektive moraju biti ujedinjeni. Iskustvo nam govori da nijedno pitanje ne može da se postavi, dok nije povezano sa ciljevima koji ugrožavaju noseće stubove buržoaske dominacije.

Ovaj zaključak ima veliku vrednost, pošto je politički neophodno da se vidi otpor koji se razvija kroz prizmu šire antikapitalističke borbe radničke klase. Pretpostavka je da svaka debata o školstvu i univerzitetu po definiciji ne može da ne bude politička. Borba za odbranu javnog karaktera obrazovanja kao i za obrazovanje koje služi društvu i društvenim potrebama većine može biti kombinovana sa borbom za oslobođeni i ne-eskloatisani rad.

Antikapitalistički program

Borba za obrazovanje je jedan aspekt, iako ključni, šire antikapitalističke borbe. Logika svođenja obrazovne borbe na pojedinačne otpore po osnovi defanzivnih sindikalnih zahteva je propuštanje prilike da se sagleda šira slika, tačnije doprinos kapitalističkih

škola/univerziteta i naučnih istraživanja stvaranju rasute i fleksibilne radne snage koja je odgovarajuća za sadašnji kapitalistički despotizam i preobražaj obrazovanih institucija i naučnog znanja samog u polje profita za kapital.

Diskusija o obrazovanju za vreme sadašnje intenzivizacije sukoba u tom sektoru, posebno sa masovnim studentskim protestima, može biti rasvetljena tekshvatanjem neprevaziđenih oslobodilačkih mogućnosti za društvo koje generiše rad i nauka, u suprotnosti sa njihovim prisvajanjem, uništavanjem i represijom u savremenom kapitalizmu. Obrazovni program Nove demokratije je pokušaj da se politički upišu predlozi i uputstva data od strane OECD-a (Organisation for Economic Co-operation and Development) i izveštaja EU o obrazovanju u Grčkoj. To je program neoliberalno-neokonzervativnog političkog prestrojavanja koji sadrži četiri kritičke dimenzije:

Prva je nametanje principa javne uprave na način obrazovnih institucija. Postavljanje, na osnovu predodređenih tržišnih kriterijuma, kvantitativne ocene rezultata i konkurencije kao osnovnih principa rada škola i univerziteta. Osnovni koncept na ovom polju je procena svega kao način za prestrojavanje obrazovnih prioriteta i disciplinovanje obrazovnih subjekata;

Druga, privatizacija/preduzetnicizacija obrazovanja, koja pretpostavlja na osnovnom nivou, nedovoljno finansiranje i obezvređivanje javnih škola i univerziteta, što je praksa koja ugrožava, uopšteno rečeno, svaku strukturu socijalne države (npr. zdravstvo). Smanjenje sredstava je preduslov za direktno mešanje

biznis-sektora u javno obrazovanje (fakulteti, privatni univerziteti, na školarini zasnovani postdiplomski programi) i pretvaranje istog u profitabilna polja kapitala. Preduzetništvo takođe preobražava institucije javnog obrazovanja kao takve, te one postaju javne po imenu, ali u praksi funkcionišu kao javni preduzetnici jureći maksimizaciju svojih „profita“, baš kao biznis u privatnom sektoru;

Treća, ovaj projekat u obrazovanju vodi do intenziviranja klasnih obrazovnih nejednakosti sa ciljem da osigura laganu reprodukciju kapitalističke podele rada. Okretanje ka prevaziđenim oblicima tehničkog obrazovanja i privatni univerziteti jasno pokazuju klasnu prirodu ove obrazovne politike, koja je usmerena protiv dece iz radničke klase;

Četvrta, ova konkretna obrazovna politika je zapečaćena autoritarnošću, bilo u formi administrativne autoritarnosti (sudske odluke koje borbe nastavnika proglašavaju nezakonitim, brutalna državna umešanost u rad nastavnčkih i učiteljskih sindikata, otpuštanja zaposlenih koji pruže otpor), ali isto tako i policijsko nasilje sa policijskim prisustvom unutar kampusa. Pokušaj da se komercijalizuje tj. privatizuje obrazovanje neophodno pretpostavlja upotrebu nasilja i autoritarnosti da bi politički bilo kompletno. U ovoj distopijskoj obrazovnoj slici, istovremeno u eri do sada neviđenih oslobodilačkih mogućnosti za čovečanstvo, postavljanje antihegemonističkog i antikapitalističkog obrazovnog programa jeste politička i obrazovna neophodnost za mlade i radništvo. To je potreba za zajedničkim objedinjenim obrazovanjem protiv logike zasebnih „veština“ koja se hitno pojavljuje.

Ovo može biti ostvareno samo kroz jednu i ujedinjenu dvanaestogodišnju javnu školu, koja čuva postojanje svih vertikalnih i horizontalnih podela u obrazovanju,

pokušava da kombinuje znanje sa naučnom i praktičnom primenom, samim tim ima multidisciplinarni karakter, tražeći objedinjeno obrazovno odgajanje dece. Škole i univerzitet koji se po definiciji protive svakom obliku i verziji udruživanja privatnog obrazovanja i preduzetništva prate sve neophodne društvene i ekonomske mere za podršku deci iz radničke klase. Drugim rečima, cilj objedinjene osnovne i srednje škole bio bi da sva deca nauče, pre nego se prosto sertifikuju kroz razne ispitne prakse koje imaju za cilj da ih isključe.

Objedinjena škola dakle služi različitim obrazovnim filozofijama zasnovanim na kolektivnom demokratskom programiranju pedagoške prakse, razumevajući obrazovanje kao društveni, demokratski i stvaralački proces pre nego oblast konkurentskog ispitivanja sa dobitnicima i gubitnicima. Na taj način, promoviše se ukupno različit koncept društva, gde hijerarhijsko razvrstavanje ljudi unutar kapitalističke podele rada nije važno. Gde se radije promoviše solidarnost i kolektivnost, i gde se važnost svake pojedinačne osobe javlja kroz zajedničku koegzistenciju i reciprocitet.

Škola koja ne samo da se prilagođava svojoj deci, nego takođe preduzima sve neophodne društvene, ekonomske i pedagoške mere da zadrži svu decu u svojoj strukturi. Ona je, dakle, glavni obrazovni cilj borbe radničke klase za potpuno drugačiju organizaciju društvenih odnosa u pravcu emancipacije glavnog društvenog raslojavanja. Kritički rasvetljava sadašnjost iz perspektive budućnosti. Slično tome, savremeni antikapitalistički obrazovni program bori se za odsustvo ispitnih prepreka za upisivanje na javnim univerzitetima za svu decu radničke klase i bori se za postojanje propisanih istih naučnih predmeta sa garancijom profesionalnih prava za sve koji su diplomirali. On insistira na istinski javnom karakteru univerziteta protiv privati-

zacije, bilo direktno (zbog postojanja privatnih univerziteta) ili indirektno (zbog komercijalizacije, kao i biznis modela i prakse). Slično tome, naučnim istraživanjima pristupa sa tačke gledišta kolektivnih i društvenih potreba a ne sa tačke gledišta služenja biznisu i vojnim interesima.

Zaključak – širina reakcionarnog napada kapitala zahteva odgovarajuće protivljenje. To ne može da se ostvari dok se ne dirne u jezgro namera kapitalističkog restrukturiranja iz drugačije perspektive i vizije za školstvo, univerzitet i društvo.

Na osnovu iznesene logike, borba studentskog pokreta i pokreta radnih ljudi u širem smislu, protiv ustanovljavanja privatnih univerziteta može biti samo masovni protivnapad. Ako vlasti i sistem krenu u ofanzivu želeći da sprovedu ovaj tržišni sistem, dominacija pravnog i logika profita biva neminovna i navodno moderna (iako je duboko konzervativna i reakcionarna), i borbene snage pokreta i antikapitalističke levice moraju da uzvrate i javno raščiste sa tim da samo javni i nekomercijalizovani karakter obrazovanja jeste potreba za radništvo i omladinu. Dakle, ne samo da kažemo „ne“ privatnim univerzitetima, već da zahtevamo da sve privatne obrazovne institucije budu zatvorene.

Pokret takođe treba da zahteva dupliranje državnih fondova za javne škole, ukidanje svih školarina na javnim univerzitetima (skoro svi postdiplomci trenutno plaćaju školarine) i da zaustave školstvo koje se oslanja na EU i biznis projekte. Studentski pokret se bori za ukidanje Univerzitetske policije i studentskih disciplinskih odbora. Neophodno je, takođe, da se odmah ukine minimalna prijemna osnova za univerzitete koja se zasniva na oceni sa finalnog ispita što tehnički podrazumeva armiju neuspeha, pri čemu ovi učenici potom jedino mogu završiti u privatnim školama i na privatnim univerzitetima..

Dobro poznavanje sveta i kritičko mišljenje treba da budu prioritet nasuprot tržišnoj logici veština, funkcionalne nepismenosti, iracionalnosti, religioznosti i mračnjaštvu. To je ono što naglašavaju NAR i ANTARSYA u tezama o obrazovanju. Mi se borimo za objedinjeno školstvo: dve godine predškolskog obrazovanja i objedinjena dvanaestogodišnja škola, objedinjeno univerzitetsko obrazovanje i mreža stručnih škola.

Zahtevamo obrazovanje koje objedinjuje teoriju i praksu. Isti stepen sprema, sa sveobuhvatnim predmetima u visokom obrazovanju. Zahtevamo obrazovanje za sve, bez klasnih prepreka i druge diskriminacije, kroz čitav život, sa slobodnim pristupom na svim nivoima. Zahtevamo da ovo bude obezbeđeno za one koje treba osnažiti u kontekstu klasno zasnovanog konteksta učenja. Cilj objedinjenog obrazovanja je da svu decu nauči da uče, ne a ne da sertifikuje i isključi one koji to ne mogu. Ispiti nisu pedagoški podsticajni za usvajanje znanja. Umesto toga, oni pounutruju „poraz“. Zahtevamo ukidanje svih rešetanja testova koja decu teraju iz javnih škola.

Slobodni pristup visokom obrazovanju. Podrška za mlade na njihovim univerzitetima ili stručnim studijama. Jačanje isključivo javnog i besplatnog studentskog standarda. Izgradnja novih studentskih domova i njihovo besplatno korišćenje.

POZDRAV ZA V KONGRES NAR!

Drage drugarice i drugovi,

Od sveg srca čestitamo održavanje Kongresa za koji smo uvereni da će doneti dalji napredak vašoj organizaciji i borbi koju vodite a koju naš kolektiv smatra sestrinskom (ili bratskom nebitno).

U našim zemljama se kriza kapitalističkog sistema pokazuje u nekim oblicima drugačije nego u Grčkoj, ali ta kriza ima isti koren i isti razlog, a to je priroda kapitalističkog sistema, koji iskorišćava najveći deo čovečanstva, ostavljajući za sobom smrt i uništenje za korist uskog kruga najmoćnijih i interesa njihovih profita.

U Hrvatskoj se vodi borba za položaj i dostojanstvo prosvetnih radnika/ca i školskog osoblja. Početkom februara meseca održan je veliki protest na kome su učestvovali ljudi iz čitave Hrvatske i na kome se pokazala solidarnost učitelja i nastavnika sa administrativnim i pomoćnim radnicima/cama. Ovaj protest postigao je ograničeni uspeh, jer su predstavnici sindikata pozvani na pregovore, što su vlasti odbijale pre nego je protest održan. To je još jedan u nizu živih primera koji pokazuju da jedino solidarno držanje potlačenih, ma koliko moćnici pokušavaju da ih dele, jeste jedini način za opstanak.

U Srbiji se protivrečnosti krize ispoljavaju kroz parlamentarnu krizu, kao i kroz ofanzivu stranog kapitala koji ugrožava životnu okolinu. Takođe i pitanje rata u Ukrajini i odnosa Srbije prema zaraćenim stranama daju dinamiku daljem razvoju tenzija i krize. Parlamentarna, buržoaska opozicija, osporavajući rezultate izbora pokušava da internacionalizuje borbu protiv vladajuće partije, kroz oslanjanje na briselski parlament i njegove emisare. Sa druge strane, najveći broj

građanki i građana Srbije ne oseća ovu borbu kao svoju, već uzimaju učešće u autentičnim lokalnim ekološkim inicijativama ili protiv džentrifikacije i građevinske mafije.

Uticaj stranog kapitala je dominantan i njemu se prilagođava zakonodavstvo i politika već decenijama. Od kompanija koje su u žiži borbe javlja se borba protiv rudarskih kompanija kao što je Rio Tinto koji je najveća opasnost zbog planova o rudarenju litijuma, ali sve češće se u javnosti čuje o borbama radnika iz Indije i Vijetnama koji su zlostavljani i potplaćeni, a koji su angažovani u kompaniji Linglong koja proizvodi automobilske gume. Takođe, mladi su pod udarom zloupotrebe njihove potrebe za učenjem: školarine su sve veće i time je studentima iz prosečnih sredina sve teže da finansiraju studiranje, što samo obrazovnije opet stavlja u ruke najprivilegovanijeg sloja.

Drugarice i drugovi, mi vodimo borbe u svojim sredinama, ali mi to osećamo kao jednu borbu. Borbu za slobodni, jedinstveni Balkan i borbu za slobodni svet bez granica za sve ljude da budu ravnopravni.

Živela borba za socijalizam!

Crvena akcija/Crvena inicijativa

STAV SOCIJALISTIČKE ZORE O PREDSTOJEĆIM PARLAMENTARNIM I PREDSEDNIČKIM IZBORIMA 2024

Uvod

Krajem XX veka, završena je kapitalistička restauracija kapitalizma u Makedoniji. Izgrađen na ruševinama koje je ostavila tranzicija, kapitalizam je izbacio na površinu vladajuću elitu koju sanjinjavaju gazde-milijarderi, partijski lideri i visoka rukovodstva vladajućih partija. U ovoj fazi, vladajuća elita se širila pre privatnih biznisa u javnoj sferi, preko ubrzanog preuzimanja ranijih samoupravnih ili državnih subjekata, preko sfera uticaja na izabrana i imenovana lica na visokim izvršnim pozicijama. Vladajuća klasa je u ovom periodu bila kompaktna, zato što je, prosto rečeno – „bilo plena za sve“.

U prve dve decenije, kapitalizam se razvijao isključivo u interesu kapitalista i partijskih funkcionera, ali iza zavesa, ponestajalo je plena, a apetiti su rasli. Jednom, kada je državna imovina očerupana, došlo je do nestašice finansijskog kapitala. Domaće tržište se otvorilo za strane korporacije, famozne direktne investicije našle su svoju idealnu biznis-klimu. Počeo je period enormnog gomilanja spoljnog duga, neophodne injekcije za domaću ekonomiju postavljena na najniže poreze u Evropi. Partijski funkcioneri su shvatili da se završio period naizmeničnih promena vlasti, a lokalna buržoazija je shvatila da mora da izabere partijsku stranu zato što „neće biti plena za sve“.

To što su dobili radnici bila je nemilosrdna eksploatacija koju su ponudile vlasti i stranim kapitalistima, zajedno sa poreskim olakšicama. Na ovaj način smanjena je nezaposlenost, plate su nominalno porasle trostruko za poslednjih 15 godina, radnici umesto nezaposlenosti – naišli su na mobil-

nost „tržišta rada“ dobili su olakšan pristup do opterećenih plata i kredita. Ali oni dobro znaju da njihov životni standard nije porastao kao ni pristup stanovanju. Oni nemaju nikakvo poverenje u zdravstveni, obrazovni, pravosudni i ekonomski sistem.

Dve faze kapitalizma i parlamentarizma u Makedoniji

Ako se sa ekonomske podloge nove ere kapitalizma u Makedoniji prebacimo na njegovu političku podlogu, tada bismo prethodne tri decenije mogli da podelimo na:

Prva faza – stvaranje i konsolidacija vladajuće elite i

Druga faza – kraj naizmenične promene vlasti i početak koncepta decenijske vladavine.

U prvoj fazi, zadržana je uloga glasačkog tela (radništva) u parlamentarizmu. Obećavano je pojavljivanje kapitalizma sa ljudskim likom, da tranzicija ka zapadnoevropskom kapitalizmu još nije završena. Tada smo svedočili smenama vlasti na svake četiri godine, dok je biznis-elita osećala slobodu da finansira kampanje suprodstavljenih političkih aktera. Prva faza je označila kraj „zlatne ere“ makedonskog pluralizma.

Kako se plen smanjivao, druga faza je podelila kapitalističku klasu čiji tabori otpočinju bitku do istrebljenja. U ovoj fazi se završio period fer kampanja i mirne predaje vlasti. Dovoljno je da se setimo 2015. godine i prisluškivanja razgovora koje je puštala tadašnja opozicija i dovoljno je da se setimo 27. aprila 2017. godine kada je tadašnja vlast dozvolila krvavi

upad u Sobraње za vreme održavanja konstitutivne sednice.

Proglašavanje izbora za sudbonosne

Ako je ikada bilo sudbonosnih izbora u Makedoniji, to su bili prvo parlamentarni izbori, održani 1990. godine kada je radništvo masovno glasalo za političke partije sa otvorenim nacionalističkim i prokapitalističkim programima.

Kao i prethodni, tako i ovogodišnji predsednički i parlamentarni izbori, predstavljani su kao pitanje „biti ili ne biti“, ali i pored toga buržoaske partije nemaju ništa novo da ponude u svojim programima i strategijama. Ovi izbori, kao i svi prethodni – sudbonosni su za političke aktore.

S obzirom na to da je politička scena u Makedoniji podeljena na albanski i makedonski blok i generalno se sastoji od etnički monolitnih partija, u ovom Stavu moramo da se osvrnemo posebno na oba bloka.

Osim dva etnička bloka postoje i tri osnovna kriterijuma za generalnu podelu na političke struje, a to je da se bude za ulaz Makedonije u EU po svaku cenu i zbog toga je najmakedonac; da se bude prvo za identitet a posle za EU, a zbog toga je najmakedonac; da se bude najalbanc u Makedoniji.

Tabor: da se bude za ulaz Makedonije u EU po svaku cenu i zbog toga je najmakedonac

Političke partije iz ovog tabora i njihove koalicije se okupljaju po kriterijumu „ko je veći evropejac ili ko je više za EU“, pritom se međusobno optužujući za manjak evropejstva. Ovakav odnos političkih aktera se zasniva na bezidejnosti i nesposobnosti da ponude ostvarivu i održivu alternativu koja se odnosi direktno na ekonomski sistem. Zato,

obećanje o ulazu u EU je na ispitu, a on se doživljava kao „Alisa u zemlji čuda“, sa obzirom na to da će na čudesan i brz način ulazak u EU da ojača ekonomiju i životni standard, da će srediti zdravstvo i obrazovanje, da će da zaštiti životnu sredinu i da reši druge nedostatke države i društva. Ali, ko će sprovoditi ove reforme!? Isti oni političari i kapitalisti koji su suštinski krivi za ovakvu situaciju? U postojećem kapitalističkom sistemu? Zato je jasno da „zlazak Makedonije u EU“ je davljenička slamka za koju se hvata veliki broj političkih partija.

Tabor: Prvo identitet, pa onda EU, i zbog toga je najmakedonac

Političke partije iz ovog tabora se grupišu po kriterijumu veličine čuvanja identiteta, pritom se optužujući međusobno za šurovanja sa vlastima i izdaju ideala.

Tabor „Prvo identitet, pa onda EU“ služi se žalopojkama u propagandi za nekadašnjim lepim i dostojanstvenim životom makedonskog naroda pre nego su mu ustavne promene oduzele identitet. Dostojanstvo čoveka postalo je dostojanstvo Makedonca. Zato je socijalno pitanje postalo drugorazredno, pa zbog toga nije za čuđenje što se ne nudi nikakva ostvariva i održiva alternativa koja za dire direktno u ekonomski sistem. „Alisa u zemlji čuda“ za ovaj blok je ulaz u EU kroz iglene uši, a u međuvremenu, preko najmanjih poreza u Evropi, preko više kapitalizma, tehnokratskog i efikasnog, ekonomija će biti ojačana, „srediće“ se zdravstvo i obrazovanje, zaštitice se životna sredina i biće rešeni svi drugi nedostaci države i društva. Tada će EU moliti Makedonce da uđu u evropsku porodicu sa imenom i grbom koje sami žele.

Da se bude najalbanc u Makedoniji

U ovom taboru, glavni nesporazum se sastoji što sa jedne strane dokazivanju ko je „najal-

banac“ i ko će da brani „najalbanskija“ prava i dostojanstvo Albanaca u Makedoniji, a sa druge strane „istraga“ ko je izdajnik i kolaborant sa naprijateljima Albanaca u Makedoniji i na Balkanu. Za neostvarena predizborna obećanja (u koje spadaju i ona o rešavanju osnovnih infrastrukturnih potreba građana), sa lakoćom se optužuje politički protivnik, iako su sve političke partije iz ovog tabora u poslednjih pet godina, bile deo lokalnih ili centralnih vlasti.

Iluzije kapitalizma su svedene na njegove motore – nacionalizam i šovinizam

Iako su retki subjekti koji su otvoreno nacional-šovinistički, ipak ne postoji politička partija koja ne koristi nacionalizam kao najsigurnijeg saveznika za dobijanje glasa više. Pritom, kao što smo već objasnili, nacionalizam se definiše različito, po potrebi. Od onoga što gledamo i slušamo u poslednjih 30 godina, nacionalizam na Balkanu je opijum za narod, možda jači i od religije. Ali, kada su u pitanju interesi biznisa i dobijanja tendera, isti ti političari nacionalisti postaju najbolji saradnici svojih „arhineprijatelja“ iz redova suprotne etničke grupe.

Položaj radničke klase je posebno težak u predizbornim periodima, kako iz aspekta klijenterističkih očekivanja oko zapošljavanja za jedne, naspram užasa gubljenja radnih mesta za druge, kao i druge turbulencije koje sa sobom donose izborni procesi. Žalostan je položaj radničke klase koja se rastura po raznim gradovima u državi, lije se dostojanstvo gazi svakodnevno u svim sferama društvenog života.

Glasati ili ne glasati

Iako je u poslednjih pet godina izlaznost fluktuirala (izlaznost na izborima se kreće između 45-55 odsto), iako je ispravan zaključak da radništvo Makedonije još uvek veruje u

kapitalističku parlamentarnu demokratiju. Nadolazeći predsednički i parlamentarni izbori koji treba da se održe poslednje nedelje aprila i i prve nedelje maja, radništvo nema svoju socijalističku partiju – kadrovski opremljenu ozbiljnim programom za koju bi mogli da glasaju. Takva partija bila je razbijena iznutra početkom 2019. godine, a pravosnažno i izvršno sudski je sahranjena početkom 2020. godine.

Posle četiri godine, smatramo da zadatak socijalista u Makedoniji jeste perpetuiranje plitku anarhističku kritiku parlamentarizma, koja osporava sami koncept opšteg izbornog prava i izbor predstavnika u predstavničkim telima. Zato smatramo da u pozivu na bojkot izbora nema ničeg revolucionarnog, kao što smatramo da ubuduće u uslovima željene revolucionarne situacije, buržoaski parlamentarizam kao tribina za širenje socijalističkih ideja i rešenja za društvo – i nadalje može da se koristi.

Ali u budućnosti jedan od glavnih zadataka socijalista, kako u Makedoniji, tako i u svetu, jeste da ožive marksističku kritiku parlamentarizma. PROTIV buržuskog parlamentarizma gde narod bira na četiri godine koji će član vladajuće klase predstavljati i eksploatisati. ZA opšte biračko pravo na izbor predstavnika u radničkim savetima i delegatima u Skupštini/Sobranju. Komunisti kapitalističkoj demokratiji suprotstavljaju radničku demokratiju.

Kao što je govorio Marks: „Umesto da jednom u tri ili šest godina odlučuju koji će član vladajuće klase predstavljati i eksploatisati narod u Skupštini, opšte biračko pravo treba da služi narodu, organizovanom u komune, kao što individualno pravo glasa služi za sve druge poslodavce.“

Kao što je dopunio Lenjin: „Izlaz iz parlamentarizma, svakako nije u uništavanju predstavničkih ustanova i izbora, već u pret-

-----FELJTON-----

PODRAZUMEVA LI NOVI FEMINIZAM I NOVE KLASSE?

**Feljton koji je nastao na osnovu rada Lidije Vasiljević, originalno objavljen u zborniku „Sestrinstvo i jedinstvo? Društvo u pokretu“. Verujemo da će ovi tekstovi biti od koristi mlađim drugaricama i drugovima pred kojima je težak zadatak učenja o klasnoj borbi i borbi za rodnu ravnopravnost kao njenom neodvojivom delu u uslovima dominacije konzervativnih i reakcionarnih snaga.
(treći deo)**

U nekim kontekstima, povezanost lokalnih aktivista u razmenama iskustava, podstaknutim lobiranjem internacionalnih nevladinih organizacija (IGO), takođe je podstakla i geografsku, unutarnacionalnu decentralizaciju feminizma – odnosno njegovu difuziju izvan originalnog, uglavnom malog, „hege-monog jezgra“ aktivista, organizacija i problema.

Sankcionisanje, čak i podsticanje učešća na konferencijama UN-a, od strane lokalnih, nacionalnih i međunarodnih javnih autoriteta, daje „službenu“ legitimnost tim povezanim aktivnostima pokreta – pružajući i dodatni podsticaj za učešće aktivistima, koji inače možda i ne bi imali priliku da to učine, otvarajući povremeno učesnicima pristup lokalnim i nacionalnim političkim mikrofona. Ono što je glavni problem većine društvenih pokreta, pa tako i feminističkog, jeste redukcija kriterijuma izabranih u svrhu predstavljanja celog pokreta.

Ovakav pristup zanemaruje složenost društvene stvarnosti, pojednostavljuje je i stvara prostor za različite vrste suzbijanja. Osim toga, vođe civilnog društva i zapadnjački „stručnjaci“ trebalo bi da prepoznaju i prihvate nasleđe socijalističkog feminizma, a ne da stalno iznova pokušavaju s organizacijom žena kao biološki homogene grupe, u opoziciji muškarcima.

Žene odgojene u socijalizmu naučile su da veruju da su muškarci i žene iz radničke klase prirodni saveznici u borbi protiv buržoazije – žene pripadnice buržoazije i žene pripadnice radničke klase nisu delile slične interese. Feministički pokret podelio se iznutra, stvarajući svoje vlastite klase, koje su, zbog političkog konteksta u Srbiji različite. Kao što Hooks tvrdi, unutar feminizma, privilegovane klase su u poziciji sticanje veće količine znanja, a imaju čak i privilegiju biranja konfrontacije (u određenim razdobljima svog života one biraju levičarstvo).

Situacija je drugačija u pokretima u postkomunističkim zemljama. Žene ne žele više biti levičarke, jer su videle negativne posledice tog pokreta. Izbor liberalne države istovremeno je i izbor ulaska u klasni sistem. Unutar međunarodnog feminističkog pokreta, pripadnice privilegovane klase, koje nikad pre nisu bile deo levičarske borbe za slobodu, naučile su konkretnu politiku klasne borbe suočavajući se s izazovima koje postavljaju manje privilegovane žene (Arlene Stein, 1995): te učeći u tom procesu kako da brane svoje stavove, i kako da se konstruktivno nose s konfliktom.

Uprkos konstruktivnoj intervenciji, mnoge privilegovane belkinje nastavile su da se ponašaju kao da feminizam pripada njima, kao da su one vođe pokreta. Kao što je Blagojević objasnila, u jugoslovenskom feminizmu postojalo je „jezgro“ koje se zapravo sastojalo

od žena koje su istovremeno učestvovala u velikom broju različitih grupa. Broj i kvalitet inicijativa pokazuje da je „jezgro bilo hiperaktivno tokom razdoblja od 1990. do 1997.“ Zapravo, hiperaktivnost je najverovatnije proizvod negativne mere getoizacije ženske scene tokom devedesetih godina. „Jezgro“ se uglavnom sastojalo od intelektualki koje su se tokom devedesetih intenzivno obrazovale na polju feminističke teorije, nakon iskustva s ratom, ali i kroz međunarodne kontakte, i pokazale su izvrsnu sposobnost učenja iz

prošlosti i ličnih grešaka. Možemo reći da jezgro postoji i danas, ali se drugačije zove: to su danas stručnjaci, koji rade na gotovo svim projektima, koji većinu – ne zadovoljavaju.

(nastaviće se)

Víktor Hara (1932-1973)

Bio je čileanski kantautor, pozorišni reditelj, politički aktivista na strani socijalizma i komunističta, istraživač folklora i autohtonih instrumenata, glumac, dramaturg i libretista, kompozitor i izvođač popularnih pesama.

Vodio je poreklo sa sela a ljubav prema muzici nasledio je od majke. Kada ih je otac napustio, porodica se preselila u Santjago. Sa 15 godina postao je siroče te upisao bogosloviju u San Bernardu. Nakon dve godine 1957. upisao je pozorišnu školu Univerziteta u Čileu. U to vreme je upoznao Violetu Paru, koja ga je prihvatila kao učenika i postaje deo velikog pokreta folklorne obnove u kojoj se tradicija hranila muzičkim inovacijama poznatim kao (Nueva Canción Chilena) Nova čileanska pesma.

Godine 1960. dobio je zvanje pozorišnog reditelja i postao član upravnog odbora Pozorišnog instituta Univerziteta u Čileu a bio je i višestruko nagrađivan u ovoj oblasti. Godine 1968. postao je umetnički direktor ansambla popularne muzike Quilapayún a naredne godine objavio je svoj prvi muzički album pod nazivom Victor Jara. Njegov drugi album, U otvorene ruke pružam ti (Pongo en tus manos abiertas) 1969. godine izlazi istovremeno uz podršku koju je dao predsedničkoj kandidaturi Salvadora Aljendea kao člana Komunističke omladine. Njegove pesme se bave narodom i životnim i društvenim problemima poput policijske represije, rasizma, potlačenosti radništva i seljaka i dela su velike lepote i poetske i protestne snage koje su ga učinile jednim od najvećih predstavnika i obnovitelja popularnih pesama u Latinskoj Americi tog doba a njihova vanvremenost odvela ih je izvan granica Čilea da bi se pevale na bilo kojoj progresivnoj demonstraciji ili studentskoj pobuni u mnogim drugim zemljama. Tokom perioda vladavine Aljendea imenovan je za kulturnog ambasadora vlade gde je delovao do datuma svoje smrti. Bio je oženjen engleskom plesačicom Džozan Tarner.

Nakon državnog udara generala Augusta Pinočea, koji se dogodio 11. septembra 1973. godine biva uhapšen u zgradi fakulteta i zajedno sa ostalim studentima i osobljem odveden na stadion Čilea, gde je 16. septembra brutalno mučen i ubijen. U septembru 2003. godine, trideset godina nakon vojnog udara, čileanska vlada je preimenovala stadion u Nacionalni stadion Viktor Hara. Dve nedelje pre obeležavanja 50. godišnjice državnog udara, Vrhovni sud Čilea izrekao je konačnu kaznu za otmicu i ubistvo i potvrdio kaznu od 25 godina zatvora protiv sedam bivših vojnika koji su sprovodili zločine. Viktor Hara je bio umetnik koji je celog svog života bio posvećen, kako svojim političkim idealima, tako i svojim umetničkim ubeđenjima i simbol je borbe za pravdu putem umetnosti koja je uvek bila oružje za promenu sveta. Viktor Hara je pobedio smrt i fašizam pevajući. Polomili su mu prste i oduzeli glas. Uprkos tome je glasniji od njih.

Pobedićemo!

MANIFEST

Ja ne pevam radi pevanja
niti sto imam lep glas,
pevam jer moja gitara
ima smisao i svrhu.
Ima srce zemlje
i golubija krila,
ona je kao sveta vodica
blagosilja sjaj i bedu.
Tu mi se pesma ugnezdi
kako je rekla Violeta
gitara radnica
sa mirisom proleća.
To nije gitara bogatuna
niti ičem takvom sličī,
moja pesma je od radničkih skela
da bi dosegla zvezde,
jer pesma ima svrhu
dok bije u venama
onoga koji će umreti
pevajući sušte istine,
a ne isprazno laskanje
niti za inostranu slavu,
već pesmu svoje grude
do same utrobe zemlje.
Tamo gde sve odlazi
i kuda sve počinje
pesma što je bila hrabra
uvek će biti nova pesma.

POBEDIĆEMO

Iz dubokog grotla otadžbine
narodni se povici roje,
njavljuju novu zoru,
ceo Čile uskliče i poje.
Seća se vojnika odvažna,
što svojim primerom u besmrtnost se vinu
da suočavanja sa smrću ne budu nam lažna
da nikada ne izdamo domovinu.
Pobedićemo, pobedićemo,
hiljadu lanaca pokidaćemo
pobedićemo, pobedićemo
(bedu prevazići ćemo)
fašizam smrvićemo.
Seljaci, vojnici, rudari,
sve žene ove domovine,
studenti, radnici i zaposleni,
svoju dužnost izvršićemo,
Zasadićemo zemlju slavom
socijalizam je naša budućnost
zajedno činimo istoriju pravom
biće stvarnost, biće stvarnost, biće stvarnost.

STADION ČILE

Ovde nas je pet hiljada
u ovom malom delu grada.
Pet hiljada nas.
Koliko je nas zapravo
po gradovima i u celoj zemlji?
Samo ovde je
deset hiljada ruku koje sade
i pokreću fabrike.
Koliko čovečanstva
u gladi, hladnoći, panici, bolu,
moralnoj prinudi, teror i ludilu.
Šestoro nas se otisnulo
ka zvezdanom prostranstvu.
Jedan mrtav, jedan pretučen kako ne slutih
da se tuče ljudsko biće.
Ostalih četvoro su hteli da se oslobode
svih strahova,
jedan, skokom u prazninu,
drugi, udarajući glavom u zid
ali svi pogleda čvrsto uprtog u smrt.
Kakav strah izaziva lice fašizma!
Vojnici sprovode svoje procedure
hirurškom preciznošću
i ni za šta ne mare.
Krv je za njih medalja.
Ubistvo je čin heroizma.
Zar je ovo svet koji si stvorio, Bože moj?
Zar su ovo tvojih sedam dana čuda i rada?
Među ove četiri zidine je broj
koji se ne menja.
Koji će nemo voditi ka još smrti.

Ali iznenada me prizva svest
i vidim ovu plimu bez takta
i vidim samo puls mašina
i vojnike kako beče sladostrasna lica.

A Meksiko, Kuba, i svet?
Nek pričaju o ovom beščašću!
Mi smo deset hiljada ruku
koje ne proizvode.
Koliko nas je u celoj domovini?
Krv druga Predsednika
šiklja jače od bombi i šrapnela
Istom silom uzvratice i naša pesnica.

Pesmo, kako rđavo nadolaziš
kad moram da opevam užase.
Užase koje proživljavam,
užase kroz koje umirem, užase.
Da se vidim u toliko trenutaka beskonačnosti
u kojima su tišina i krici domet ove pesme.
Ono što nikada nisam video,
što nisam osetio i što osećam
izrodiće taj trenutak ...

Ovo je jedna od verzija poslednje pesme koju je napisao
Viktor Hara između 12. i 15. septembra 1973. godine.

<https://crvena.org/>
crvena@riseup.net
cikzore@protonmail.com

<https://www.facebook.com/crvena.inicijativa>
<https://www.facebook.com/socijalizam.CACI>